

Slniečko 4

ROČNÍK 56

DECEMBER 2001

13,50 SK

Založené v Matici slovenskej r. 1927

Vianočné čriepky

Aby sa aj kúty navečerali

Prv ako si rodina sadla k štedrovečernému stolu, hospodár nbral do misky vianočných opekancov a zaniesol do maštale. Tam počasoval vianočným jedlom kone, kravy, teliatka. A keď už rodina sedela za stolom, gazdiná hodila do každého kúta vianočný opekanec, aby sa aj kúty navečerali.

Voda a víno

Na Božie narodenie sa v istej nočnej chvíli premení voda na víno.

Stalo sa, že si jeden gazda v takej chvíli vytiahol vody zo studne, že sa napije, a tu zbadal, že nepije vodu, ale víno. Rozbehol sa chytro do pivnice po súdok, aby si z toho vína nbral. Ale kým sa so súdkom vrátil, voda už bola zasa len vodou.

Od Lucie do Vianoc

Bol u nás jeden mládenec, taký vsetečník, a ten plietol korbáč od Lucie do Vianoc: každý deň jeden skrut. Na Štedrý večer išiel na polnočnú omšu a ten korbáč si obkrútil okolo pásu. A ako tak sedel v kostole, odrazu ich zočil: strigy! Jedna doma mútila mlieko v banke, druhá krájala makovník a dve mu spoza oltára hrozili prstom. To mu Luciuin korbáč rozviazal oči, takže videl to, čo nik iný nevidel.

Keď potom vyšiel z kostola, zhŕkli sa tie šty-

ri okolo neho, sadli si mu na chrbát a niesli sa na ňom ako na koni, až kým neprišiel pred svoj dom.

„Neopováž sa vytárať, že si nás poznal!“ zahrozili sa mu. „Ak to niekomu povieš, bude to tvoj koniec!“

Roky sa míňali. Mládenec dospel a časom sa aj oženil. A tu jeho mladá žena začne doňho dolípať: „Vraj si videl strigy, vraj ich poznáš. Povedz mi, ktoré sú to!“

On mlčal ako nemý. Mlčal, mlčal ako ten dub v hore.

Ale ona len dolípala, len mu pílila hlavu, až to napokon nevydržal a tie mená jej prezradil.

Len čo ich vyslovil, už sa aj mŕtvy vystrel na zemi.

Osika a lieska

Uteká svätá rodinka pred mečom kráľa Herodesa, uteká do Egypta: Jozef a Mária s malým Jezuliatkom. Síl im ubúda a žoldnierí sú už blízko.

Pri ceste rastie osikový strom s dlhými vetvami, ktoré sa dotýkajú až zeme.

„Dovoľ nám ukryť sa v tvojich vetvach, milá osika!“ poprosila Mária.

„Ach, nie, nie!“ zachvela sa osika. „Ak to zbadá kráľ Herodes, dá ma vyťať!“ A osika sa roztriasla od strachu, až sa jej rozkmitali všetky listy.

Nedaleko rástol hustý ker, lieska. „Ja vás ukryjem,“ povedala. Roztvorila konáre a prikryla svätú rodinku svojimi širokými listami. Tak zachránila Ježiška, Matku Božiu i Jozefa pred kráľovými vojakmi.

„Ďakujem ti za pomoc, dobrá lieska,“ povedala Mária. „Ľudia tā budú mať zo všetkých kríkov najradšej.“

A osika i celé jej potomstvo sa až doteraz jednostaj trasú od strachu.

Malovaná pisanka

Na vrchole vysokánskej rásťol malý . Ten snival o tom, že sa razi slane , v ktoroj bude uložený najvzácnnejší poklad na svete. Ked' vyrásol, ho zotába urobil a neho pre a . Chcel som byť , "zaplavali", keď ho odnesli do . Jednej noci sa v narodilo dvoj chudobným ľudom . Jako mal' ho uložila do . Že lali som si, aby maše malo krásnu , smutne povedal muž. "Tieho sú krásne, "odvesila žena a po-

hladila ich. Vtedy nad zažia- rila veľká . Ked' polom vošli dovnitra a kläkli si pred + sa zachvel od radosť. V tej chvíli už vedel, že jeho deľský sen sa naplnil. Hal sa , v ktoroj bol uložený najvzácnnejší poklad na svete.

NAPÍSAL: JÁN DONOVAL
NAMAĽOVALA: DANIELA ONDREICKOVÁ

mašalka
súja
koliskavky
králičky

U nás na Vianoce

Ak sme sa v priebehu roka na niečo úprimne tešili, tak to boli Vianoce. Prečo? Odpoveď je jednoduchá: Vianoce sú najkrajšími sviatkami v roku, plné úprimnej radosti a vzájomnej lásky medzi ľuďmi.

Pre nás deti boli kedysi Vianoce nadovšetko čas spevu. Už na Štedrý večer sa rozospieval vari každý, ak nie doma, tak naisto v kostole. Na prvom mieste deti! Tie sa už cez adventné dni starali o to, aké piesne budú spievať popod obloky na Štedrý večer a komu ich zanôťia. Túžba zaspievať blízkej či vzdialenej rodine bola silná, dokonca väčšia ako chuť na štedrovečerné jedlá. Ako sme sa len netrpezlivo hmýrili za stolom, len aby sme už čo najskôr zanôtili pod oblokom najbližšieho domu, hoci pieseň Kráľ nad kráľmi sa narodil...

Nijaké piesne v roku sme nespievali s takou chuťou ako práve vianočné. Uchvacoval nás ich vrúcný cit a dojímala nás láska pastierov k Božiemu Dieťatku. Ved' ako sa len tí pastieri ponáhľali, keď im anjel zvestoval, že sa narodil Spasiteľ. Uprostred noci zanechali všetko a utekali, ako len vládali. Celí zadýchčaní došli do Betlehemskej maštaľky. Ako ochotne mu podonášali všetko, čo mali poruke: čerstvý syr, mliečko, žinčicu a kožuštek, aby mu nebolo zima. Nezabudli ani na jahniatko a kozičku, aby sa Ježiško mal s čím hrať.

Spevy u nás vrcholili v kostole. Premieňali sa akoby na nebeské hlasy. Približovali nám milú tvár betlehemského Dieťatka, a pravdaže aj tých, čo ho prišli s láskou navštíviť.

Ako dobre, že Ježiško prišiel na svet! O koľko by sme boli všetci ochudobnení, keby nebolo vianočných sviatkov. A nebolo by ani tých vianočných pesničiek.

Kráľ nad kráľmi sa narodil

**Kráľ nad kráľmi sa narodil, podľme k Betlemu,
srdce čisté oferujme, darujme jemu.
Podľme k nemu, nemeškajme,
to Dietatko privítajme,
zahrajme jemu.**

**A ty, Kubo, nelež dlho, ber sa s kozami,
zaopatri salaš, ovce, a tiež s gajdami!
Jak ty budeš pekne dudáť,
bude ťa Ježiš počúvať
i Jozef starý.**

**Tešíme sa, ó, Ježišku, malé Dietatko,
pekné, krásne, utešené, ty Jezuliatko,
by sme ťa mohli chváliti,
tvojich darov požívati
v nebi naveky!**

POVEŠŤ o VIANOČNOM RYBOLOVE

Mária Terézia, rakúnska cisárovna a uhorská kráľovná, rozhodla sa jedného roku stráviť vianočné sviatky v Bratislavе. Kedže mala rada rybie jedlá, prikázala na Štedrý deň, aby jej rybári ulovili v Dunaji čerstvé ryby.

Na Štedrý deň sa ryby v Dunaji loviť nesmeli.

Cisárovna na svojom želaní trvala.

Vtedy si pred ňou kľakla žena najmladšieho rybára.

Prosba nepomohla a rybári museli vyplávať na Dunaj.

Rybárom neostávalo nič iné, len hodiť siet do Dunaja.

Len čo to urobili, voda v Dunaji sa vzdula.

Čln s rybármì sa prevrátil do rozbúreného Dunaja.

Vtedy rybárova žena zavolała na rybieho kráľa.

Rybí kráľ prosbu nešťastnej ženy vyslyšal a rybárov, ktorí konali na príkaz cisárovnej, neutopil.

Stará bratislavská povešť rozpráva, že cisárovna Mária Terézia rybieho kráľa poslúchla. Ba vydala príkaz, podľa ktorého sa na Štedrý deň navždy zakazoval lov rýb v Dunaji.

Sirôtky

Žil raz jeden sedliačik, no radšej by bol býval, lebo mu doma dvanásťročné deti nariekalo od hladu. Keď to už nemohol počúvať, vybral sa, neborák, medzi ľudí, ale márne prosil, daromne spínať ruky. Chudobní nič nemali a bohatí nič nedali. Užialený, utrápený už mysel, že sa zmární, keď v tom zazrel potôčik a v ňom pätnásť krásnych pstruhov.

„Ó, Bože,“ natešene vyhŕkol a vrhol sa do potoka lapať pstruhov.

Keď ich mal v kapse štrnásť, vyliezol z vody a ďakoval Pánu Bohu, že si dnes večer nasýti deti a ženu.

A vskutku, ten večer namiesto plácu ozýval sa z jeho chalupy len smiech a veselá vrava. Od toho času nevedeli chudákové deti, čo je hlad. Otec deň čo deň priniesol štrnásť pstruhov, pričom nikdy nezabudol podčakovať Pánu Bohu za jeho dary. Divné mu bolo len to, že tých štrnásť pstruhov chytil poľahky, no pätnásťteho, čo sa

mu priam lebil na nohy, nijakovsky polapíť nemohol.

No dobre, lebo nebárs.

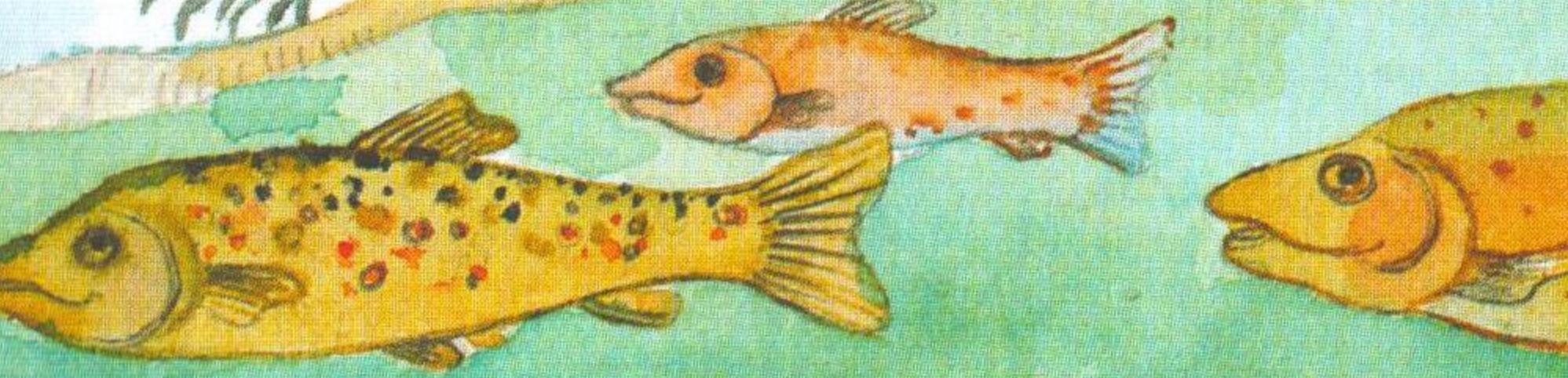
Jedného večera si otec ľahol a viac nevstal. Žena, neborká, aj s dvanásťmi sirotami sa šla pominúť od žiaľu, no keď sa večer ohlásil hlad, utrela si slzy a pobrala sa k potoku. Ako tak šla, zišlo jej na um, že teraz, keď ich je o jedného menej, štrnásťteho pstruha budú mať nazvyš.

Lenže nebolo, ako sa nádejala. Len čo vstúpila do vody, trinásť pstruhov chytila hned, no toho štrnásťteho nedajbože dosiať. A to ani teraz, ani nikdy potom.

Začudovala sa žena takému poriadku, a ako zabúdala na muža, ten štrnásť pstruh jej neschádzal z mysele. Jedného dňa si vraví:

„Oj, ved' ty nie si až taká stará, žeby si sa nemohla komu-tomu zapáčiť. Môže prísť rúči človek a čímže ho ponúkneš, keď v celej chalupe niet skyvy chleba?“

A dovtedy nemala pokoja, kým nevymyslala, že stačí upiecť dvanásť pstruhov a toho štrnásťteho odložiť bokom, keby predsa len ktosi za ňou došiel.

Ilustrovala
DAGMAR HLOŽEKOVÁ

A čo si umienila, to aj vykonala. Od toho času deti už neboli sýte, a nech akokoľvek prosili mať, aby im upiekla aj toho štrnásťteho pstruha, tá akoby sa zmenila na kameň.

Díval sa Hospodin z vysokého neba na túto neprávost, a keď čaša jeho trpeznosti pretiekla, prikázal svojmu posloví zájsť za Smrťou, aby mu ženu ešte predtým, než sa dopustí horších neprávostí, priviedla pred jeho trón.

Posol šiel, kam mal ísť, no odrazu sa mu len zažiadalo poznáť rodinu, o ktorú sa Pán Boh tak milostivo stará. Zmenený na starého žobráčika jedného večera zaklopal na dvere chalupy:

„Dobré ľudia, či by ste úbohého pocestného neprenocovali?“

Žena sklamaná, že neprišiel taký, akého čakala, začala sa vyhovárať, že nemá, čím by ho ponúkla, a že ani nesie miesta, kde by sa uložil, preto nech si len ide svoju cestou. No keď žobráčik len prosil a prosil, a že ved' on ani nie je zažiadaný za jedlom, dala sa žena uhovoriť a dovolila mu uložiť sa do kútika k dverám.

Tam sa, chudáčik, skrčil, že bude spať, no celú noc nezažmúril oka, čo tých dvanásť detí neprestajne domrzalo. Jedno sa pýtaло von, druhému bolo zima, tretie chcelo poškrabkať, štvrté sa rozplakalo len tak pre nič za nič. A žena ku každému

vstala, každému urobila po vôle, a nie raz, i niekoľkokrát za noc.

A ráno bolo treba deti umyť, obliecť, učesať.

Toto všetko tak rozlútostilo božieho posla, že nešiel s rozkazom k Smrti, ale sa pobral naspäť do neba.

„Čože si videl, čože si skúsil?“ spýtal sa ho Hospodin.

„Ój, Bože môj drahý,“ vzdychol si posol, „nazrel som k tej žene, čo ti ju mala Smrť predviesť, no keď som videl, ako tá biedna stvora sto ráz v noci vstala k svojim deťom a sto ráz každé vyslúžila, neurobil som, čo si mi prikázal. Ved' čo by bolo s tými chúdencami, keby si im po otcovi vzal ešte i mať!“

„Hm,“ prikývol Hospodin a potom ukázal na balvan vyčnievajúci z mory.

„Vidíš tú zápolu?“

„Vidím,“ odvetil posol.

„Chod, rozdrv ju a príď mi povedať, čo si v nej našiel!“

Posol urobil, ako mu Otec nebeský prikázal, a vrátil sa do neba.

„Čo bolo v tej skalnej zápoli?“ spýtal sa Hospodin.

„Ach nič, čo by stálo za reč. Len v samom prostriedku som videl maličkého chrobáčika, takého malého ani ten máčny máčik.“

„Vari bol živý?“

„Živý,“ prikývol posol.

„Ako mohol žiť uprostred kameňa?“

„Hja,“ pomrvil posol plecami, „to ja neviem.“

„Ale ja to viem,“ povedal Hospodin. „A ja by som vedel aj to, ako uživiť tých dvanásť detí aj bez ich matky.“ A potom s hnevom dodal: „Za trest, že si sa vzpriečil môjmu príkazu, odstúp odo mňa a viac sa pred mojou tvárou neukáž!“

V tej chvíli sa posol ocitol na zemi a v potu tváre začal žiť ako ostatní ľudia. Jeho jediným potešením bolo pomyslenie, že svojím činom zabránil, aby sa dvanásť detí stalo sirotami.

I vybral sa k nim jedného dňa na návštenu, aby sa presvedčil, ako sa im vodí, či lepšie a či horšie.

Jaj, ale tam božie dopustenie. Akýsi oplan, starý vojak, čo nemal kde hlavu zložiť, vzal si mať tých detí za ženu, mysliac si, že sa bude mať kto o neho staráť. Len-

že ešte v ten večer, čo bola svadba, vymizli pstruhы z potoka.

Na druhý deň hladný oplanisko sa pustil do ženy.

„Načo si si ma brala,“ kričal, „keď ma nemáš čím nachovať?!“

A zbil ju aj deti. Ba od toho času každý odboha deň ich lomil, býval, že sa šli pomínuť od strachu, len čo sa k nim priblížil. Aj vtedy, keď ich navštívil boží posol, ubité, od hladu umorené, prehrabávali sa v smetisku a hľadali, čo do úst. A keď mu ešte porozprávali, ako ich nový tatuško trápi, ako sa ich mater nikdy nezastane, vtedy sa ešte len boží posol zhrozil, čo všetko svojou neposlušnosťou spôsobil.

Padol na kolená a od toho času inšie nerobil, len sa modlil k Otcovi nebeskému, aby deti pre jeho neposlušnosť tak veľmi netrpeli.

Na mnoho, mnoho modlenia dal sa Otec nebeský uprosiť. Odpustil poslovi jeho previnenie a prikázal mu, aby mu priniesol dušičky všetkých dvanásťto dietok.

Jednu noc boží posol v tuhom sne, sám pánbohvie ako, pobral tým nešťastným dvanásťom ich dušičky a priniesol ich Otcovi nebeskému. Ten ich vzal a jednu po druhej ich ako malé hviezdičky pokládal na nebeskú oblohu, kde sa ako Sirôtky trblietajú za tichých jasných nocí.

Vianočná báseň

JAROSLAV REZNÍK

Na oblohe trubač trúbi
čas radosti, veselý...

Na jeho hlas
za prah domov
spolu s vôňou
živých stromov
zletli všetci anjeli.

Na stromček si posadali
a brnkajú v ihličí...

Plameň sviece
sa trbliče,
v bielom fraku
z perín mraku
spolu s nimi
krásny chorál
nacvičil:

„Narodil sa Kristus Pán,
radujme sa, tešme sa...

Jasné hviezdy
zlatým lúčom
ako klúčom
otvárajú všetkým ľuďom
nebesá.“

ANJELI SI PERÚ BLÚZKY

Rád sa bojíš? Máš strach z draka? Videl si zimného anjela? A vôbec, vyhľadávaš tajomstvá, pri ktorých sa tak krásne sníva? Ak áno, potom knižka veršov Ľubice Kepštovéj, ktorá práve teraz vyšla vo vydavateľstve Mladé letá, je napísaná práve pre teba. Začítaj sa do niektorých básničiek z knižky a uvidíš, Vianoce s KOMÍNOVÝM PANÁČIKOM budú nádherne tajomné.

KOMÍNOVÝ PANÁČIK

Možno sa ti zapáči komínový panáčik.
Je len plachý, ver mu!
Dušu nemá čiernu.
Keď naučí každú mamku zatúlanú uspávanku, ukloní sa malý mím, odtancuje za komín.

DUNAJSKÝ DRAK

Spod mosta dnes ako rak vyštveral sa dlhý drak.
Na chvoste mal samé mašle.
Utekal však kadeľahšie, len čo zbadal električku.
Bežal, bežal v mokrom tričku, potkýnal sa o cvičky, strácal pestré mašličky.
Šestfarebný rýchlodrak v každom okne nechal znak, vymaľoval ulice...
Pobozkal ma na líce!

Keď predviedol dračí tanec, skryl sa pod most, ošklbanec!

STRAŠIKMÍNI

V našej starej čiernej skriňi žijú dvaja strašikmíni.
Správajú sa ako ľudia a zavše sa v skrini nudia.
Vtedy v plnej paráde s pančuchami na hlave hrajú futbal v záhrade.
Hned sú v dobrej nálade!
Keď chcú večer šálku čaju, očiskami zagúľajú.

TAJOMSTVO

Čo šepkajú chladné rána spiacim vtákom na fontánach?

Možno báseň...

V štíhlej veži

z rozhojdaných zvonov sneží.

Anjeli si perú blúzky, vešajú ich na halúzky.
Je ich desať, potom sto...
Priniesli nám tajomstvo.

Ilustrovala
ALENA WAGNEROVÁ

ZIMNÝ ANJEL

Keď ti zima stínska ruku, keď ti nie je dopopuku, keď má svet len biele steny, lunapark je zasnežený, keď ti vietor štípe tvár a ty v hlave nosíš jar, vieš, kto ti je nablízku?
Anjel v snežnom bludisku.

Pohladká ťa po líci chlapček v bielej čapici. Vyvedie ťa tíska z mesta, kde sa končí čierna cesta.

Až na kopci zastane.

Posadí ťa na sane a sám vzlietne medzi mraky.
Nuž čo! Anjel je raz taký!

DETI V ZELENOM

Lepšie Vianoce trestkúce, ako tečúce

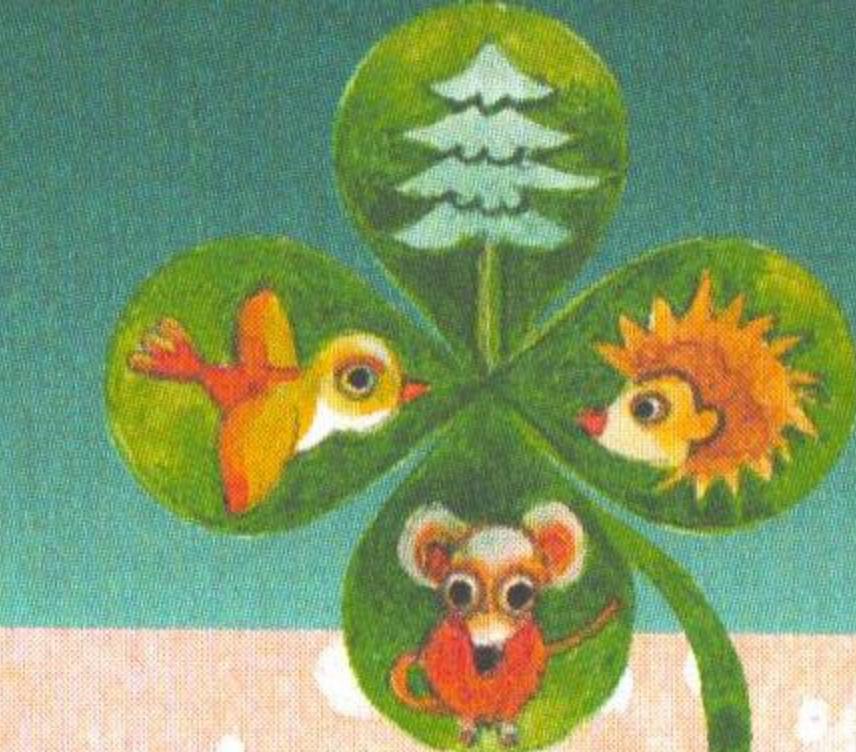
▲ Pán sa narodil v jaskyni

▲ Jozef s Máriou prišli do Betlehema kvôli sčítaniu ľudu. Každý sa totiž musel prihlásiť v meste, z ktorého pochádzal. V tom čase bolo v Betleheme veľa ľudí. Jozef s Máriou nenašli ubytovanie v hostinci. Miesto bolo iba v jaskyni, ktorú používali ako maštaľ. Tam sa podľa Biblie narodil Ježiško. Nieko si povie: „Ježiško nám priniesol radosť a ľudia nenašli preňho miesto!“ Môžeme si to povedať aj inak. Napriek tomu, že prišiel na svet v maštaľke, v živote dokázal veľké veci. Tešte sa z Vianoce, aj keď nedostanete drahé dary, po ktorých túžite. Možno by niektoré deti svoje bohaté dary rady zamenili za skromné Vianoce s mamou, ockom a súrodencami, ktorí sa majú navzájom veľmi radi.

▲ Advent, advent, veselme sa!

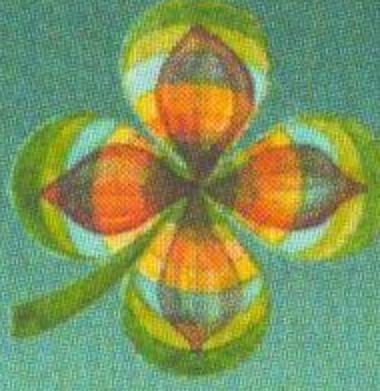
▲ Kresťanský advent sa tohto roku začína v nedele 2. decembra. Je to čas, keď treba zapáliť na adventnom venci prvú sviečku. Každú nedelu zapálime o jednu sviečku viac. Poslednú, štvrtú zapálime 23. decembra. Na druhý deň sa začnú Vianoce.

Načo sa zdržovať adventom? Aby sme sa dlhšie tešili, aby sme mali čas pripraviť darčeky pre tých, ktorých máme radi. Advent je čas očakávania a radosť. Čím viac sa budeme tešiť, tým viac radosť budeme môcť odovzdať ostatným. Radosť a šťastie obletia celú našu planétu.

DETI V ZELENOM

Pripavuje
Marta Šurinová
Illustroval
Ján Lengyel

▲ Pes sa podal na pána

▲ Všimli ste si, že niektoré zvieratá nevydržia dlhšie hľadieť človeku do očí?

Keď pes sklopí zrak, naznačuje tým, že vy ste jeho pán a on je podriadený. Keď výskumní pracovníci pozorovali v pralese šimpanzy alebo gorily, museli sa naučiť opíčiemu správaniu. Keď sa k výskumníkovi priblížil gorilí samec – vodca stáda, a hľadel mu uprene do očí, výskumník sklopil zrak a krútil hlavou. Tak sa správali všetky podriadené gorily a znamenalo to: „Si vodca stáda, uznávam ťa!“ Ak by sa výskumník správal ako nadriadený, gorilí samec by to považoval za výzvu na zmeranie síl.

Ako je to možné, že niektorý pes hľadí pokojne pánovi do očí, pritom knúčí, vrtí chvostom a čaká s vodidlom v papuľke, kym si nevynúti prechádzku? Jeho správanie je výsledkom toho, že pes je spoločníkom človeka od nepamäti a čiastočne prebral jeho spôsoby.

▲ Modlitba psa

▲ Môj život trvá 10 až 15 rokov. Každé odlúčenie od teba znamená pre mňa utrpenie. Pomysli na to ešte predtým, ako si ma zaobstaráš. Daj mi čas porozumieť, čo odo mňa očakávaš! Nikdy ma dlho netrestaj. Ty máš svoju prácu, priateľov – ja mám iba teba. Často sa so mnou rozprávaj. Nerozumiem tvojim slovám, ale rozumiem tvójmu hlasu. Nikdy nezabudnem na to, ako si so mnou zaobchádzal. Mávam aj zlé chvíle. Uvedom si, že ma možno trápi nevhodná potrava alebo slabé opotrebované srdce. Postaraj sa o mňa, keď zostarnem. Ty budeš tiež raz starý. Bud' so mnou v každej ľahkej chvíli, aj v tej najťažšej. Tak je pre mňa všetko oveľa ľahšie.

Sloboda zvierat

▲ Žralok nemá dušu

▲ Nikdy som nemala rada viačné kapry vo vani. Smutne sa pozerali, dusili sa a nakočie ich niekto musel zabiť. Keď sme nenašli ochotného suseda, ktorý by to urobil, radšej sme si kúpili mrazené filé. Párkrát som bola pri tom, ako kapra niekto zabil. Čakala som, či bude mať dušu. Kapria duša – plávací mechúrik – nie je dôkazom nesmrteľnosti. Je naplnený plynom a pomáha rybe nadľahčovať sa. Ryba si môže podrietať a neklesne na dno. Žralok nemá „dušu“, preto musí neustále plávať. Inak by klesol na dno.

▲ Juj, to boli!

▲ Nielen človek, ale aj zvieratá, dokonca aj rastliny pocitujú bolest. Podľa najnovších výskumov vraj ryby majú takú stavbu mozgu, že nepociťujú bolest tak ako človek. Tak ako človek nie, ale isto tak ako ryba. Veľkosť bolesti by sme mohli posúdiť len vtedy, ak by sme sa na chvíľu stali rybou. Isto by to bolo veľmi zaujímavé. Len nie na Vianoce!

Smelý kvietok

Dedko s vnučkou chodieval na prechádzky do prírody skoro každý deň. Od jari do zimy. Šli aj v posledný deň roka, na Silvestra. Vnučka Šimonka poznala všetky kvietky. Vedela, že prvé kvitnú snežienky, potom šafran a podbeľ. Neskôr sedmokrásky, púpavy, prvosienky, fialky, konvalinky. Vedela z púpav uviť krásny venček. Vtedy bola ako princezná.

Deduško pestoval kvety aj v zime za oknom. Vnučka mala narodeniny 5. januára a za oknom jej rozkvitli frézie.

Hoci kalendár ukazoval desiaty zimný deň, bolo pekne a slnečno. Tráva nebola ešte spálená od mrazu, o snehu ani nechyrovať. V lístí na zemi sa mihol pavúk, lienka sa vyhrievala na slnku. Vyzeralo to skôr na predjarie ako na začiatok zimy. Vtom Šimonka nadšene vykrikla:

„Aha, kvietok! Krásny belasý kvietok. Dedko, pozri! Ako sa volá?“

Ked' sa dedko sklonil k vnučke, zbadal malú prízemnú burinu, ktorej práve rozkvitol prvý malý kvet.

„To nie je kvet, ale nejaká burina.“

Šimonka zostala zarazená, že krásny belasý kvietok, ktorý ona našla, dedko nazval burinou.

„Každý kvietok, ktorý kvitne, musí mať meno! Prečo nevieš, ako sa volá?“

„Iste má nejaké meno, ale túto burinu nepoznám.“

Vnučka sa na chvíľu zamyslela a rozhodne vyhlásila:

„Ja som ho objavila a ja mu aj dám meno. Bude sa volať Smelý kvietok, lebo sa nebál rozkvitnúť v zime.“

Ilustroval PETER CPIN

Krížovka Slniečka

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L

Po vašich výzvach, milí slniečkari, sme sa opäť vrátili k súťažným krížovkám. Tentoraz vám budú pomáhať pri Olympskej olympiáde. Ak neviete, akú zlú vlastnosť by ste prisúdili kráľovi Midovi, využiťte si našu krížovku. V tajničke nájdete správnu odpoveď.

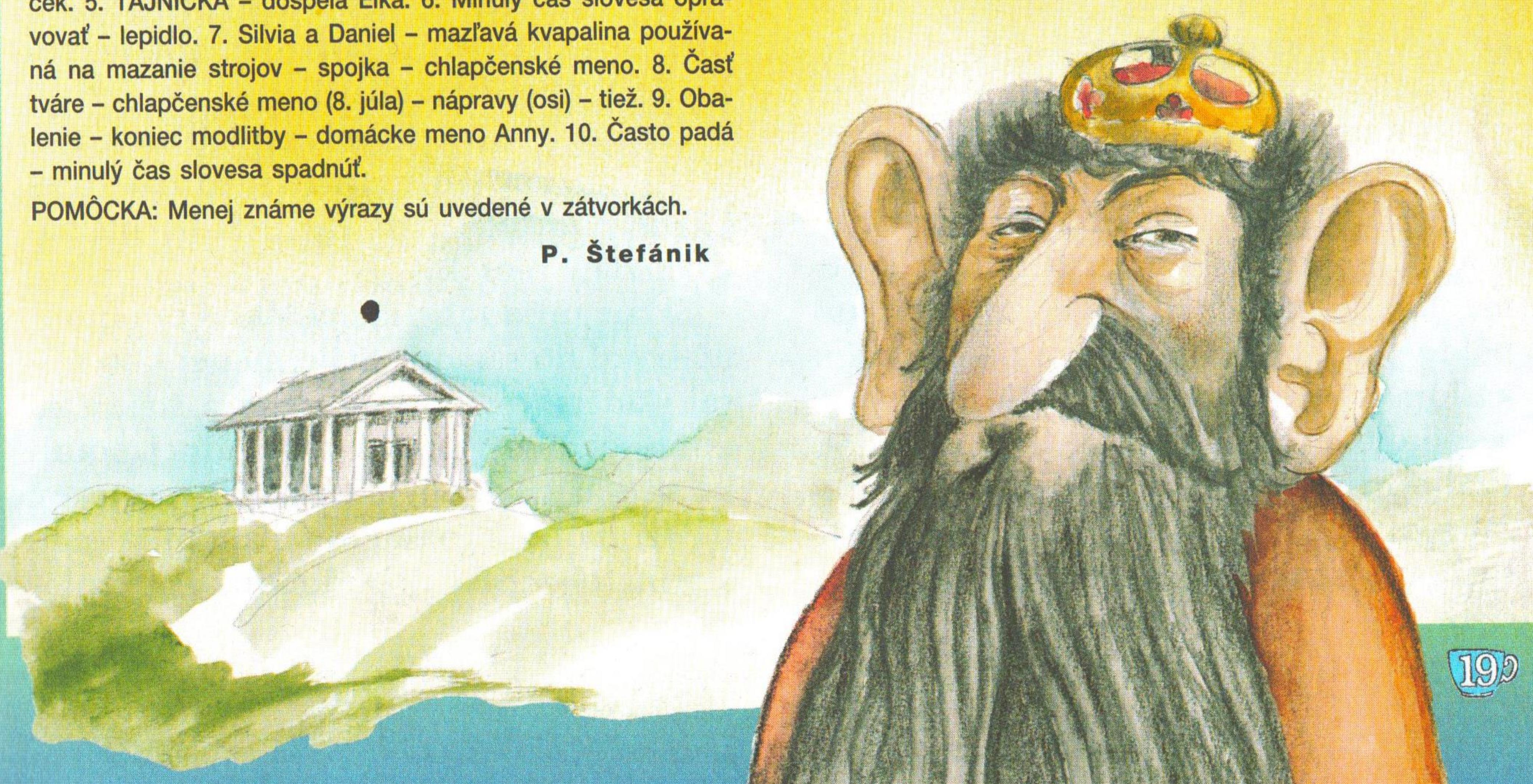
Korešpondenčné lístky s vylúštenou tajničkou nám pošlite do 20. 12. 2001 na adresu: Slniečko, P. O. BOX 307, 810 00 Bratislava.

VODOROVNE: A. Turistický prístrešok – chránená oblasť (v skratke) – viac zviazaných hrstí skoseného obilia. B. Náradie na kosenie – Alexander a Pavol – obdobie. C. Osobné zámeno – domácke meno Imricha – ovocná záhrada. D. Karol a Anna – zostali – popevok. E. Prvé písmeno v abecede – vŕtanie – Igor a Vojtech – dievčenské meno (24. decembra) – Vilma. F. Obloha – predložka (vo) – väčšia výhľbenina v zemi. G. Osobné zámeno – nočný dravý vták – unášaj. H. Zuzana a Ondrej – minulý čas slovesa odsať – národná pamiatka v skratke. I. Dominik – poobíjať – prútená pletená ohrada (lesa) – Adam. J. Poovíjať – kanón – obyvateľ Indie. K. Lebo (bo) – doštička, na ktorej maliar mieša farby – opytovacie zámeno. L. Záhradná rastlina kvitnúca na jeseň – tvar slovesa pojat.

ZVISLE: 1. Pretekár v skokoch – ozdobenie, okrasa. 2. Jednotka hmotnosti (tona) – majetok nevesty – nenáročná obilnina. 3. Približne, možno, hádam – oranie – poobíjať – Pavol a Tóna. 4. Predložka – iste – správa detského ihriska v skratke – väčší darček. 5. TAJNIČKA – dospelá Elka. 6. Minulý čas slovesa opravovať – lepidlo. 7. Silvia a Daniel – mazľavá kvapalina používaná na mazanie strojov – spojka – chlapčenské meno. 8. Časť tváre – chlapčenské meno (8. júla) – nápravy (osi) – tiež. 9. Obalenie – koniec modlitby – domácke meno Anny. 10. Často padá – minulý čas slovesa spadnúť.

POMÔCKA: Menej známe výrazy sú uvedené v zátvorkách.

P. Štefánik

Kráľ Midas neoplýval dobrými vlastnosťami. Ani sa nesprával, ako sa na múdreho a rozvážneho kráľa patrí. Ved' bol za to aj potrestaný. A to takým spôsobom, že báj o ňom si rozprávajú ľudia na celom svete. Chcete aj vy, kamaráti, vedieť, čo sa mu prihodilo?

Raz priviedli roľníci na Midov dvor opitého starčeka, ktorý sa potuloval po viniciach. Midas hned spoznal, že je to múdry pestún boha Dionýza, ochrancu viníc a vinohradníkov. Všetci traja sa dobre poznali, neraz sa stretli pri poháriku vína. Kráľ sa teda o starčeka dobre postaral. Pohostil ho a potom odviedol k Dionýzovi. Boh vína bol šťastný, že opäť vidí svojho strateného pestúna. Chcel sa Midovi odvŕačiť. Sľúbil mu splniť hocijaké želanie. Midovi zažiarili oči. Požiadal Dionýza, aby sa všetko, čoho sa dotkne, premenilo na zlato. Nebolo to múdre želanie, iste to tušíte, kamaráti. Dionýzos kráľa aj varoval, ale Midas trval na svojom. Sľub je sľub, a tak Dionýzos nerád, ale splnil Midovo želanie.

Spočiatku bol kráľ nadšený a všetkými obdivovaný. Dotkol sa zelenej vetyčky a premenila sa na zlatú. Zdvihol zo zeme kameň a držal v ruke hrudu zlata. Odtrhol zo stromu zrelé štavnaté jablko a premenilo sa na jablko zlaté. Ak to takto pôjde ďalej, o chvíľu budem najbohatším kráľom na svete, pomyslel si Midas. Lenže potom si sadol k stolu, lebo vyhľadol. Vzal do ruky chlieb a nemohol do neho zahryznúť. Chcel sa napiť, ale aj pohár s vínom sa premenil na zlato. Kto vie, ako

ďľho to vydržal o hlate a smáde. Nakoniec musel Dionýza požiadať, aby ho toho želaného daru zbavil.

Dionýzos mu vyhovel, poslal ho k rieke Paktol, aby tam zmyl zo seba zlaté preklacie. Odvtedy v tej rieke ľudia nachádzali zlatý piesok.

Sklamaný a zahanbený Midas sa potom uťahoval do samoty. Stále menej sa venoval vladárskym povinnostiam a stále častejšie sa tútal v lesoch. Na jednej potulke sa stal svedkom hudobných pretekov medzi bohom pastierov Panom a najlepším olympským hudobníkom Apoló-

OTÁZKA 4. Prečo mal kráľ Midas dlhé uši?

to sluha, ktorý mu občas vlasy strihal. Kráľovo tajomstvo však nesmel prezradiť. Ibaže poznať tajomstvo a nezveriť sa s ním nikomu, to je veľmi ťažké. Ani sluha to dlho nevydržal. Rozmýšľal, ako sa zbaviť svojho trápenia. Nakoniec išiel za mesto k rieke, na brehu vyhrabal do zeme jamku a zašepkal do nej: „Kráľ Midas má somárske uši.“ Jamku opäť zahrabal a tajomstvo tak ukryl pod zem.

Lenže čo sa raz nestalo? Pri rieke vyrástlo zo zeme vysoké tráste. Keď zafúkal silnejší vietor, ohýbalo sa a jeho lístie šumelo. Ľudia, ktorí išli okolo, v tom zvláštnom šumení začuli šepotať: „Kráľ Midas má somárske uši.“

Nešťastný kráľ Midas! Vďaka tejto báji sa stal nesmrteľným, ako je nesmrteľná ľudská hlúpost. A somárske uši sa stali jej symbolom.

Vy si teraz, kamaráti, nesiahajte na hlavu. Vám sa predsa nič podobné nemôže stať. Radšej sa zamyslite a napište nám aspoň jednu zlú vlastnosť, ktorou sa vyznačoval kráľ Midas. Adresa: Slniečko, P. O. BOX 307, 810 00 Bratislava. Vás korešpondenčný lístok určite budeme môcť vložiť do osudia a žrebovať v súťaži o peknú knihu alebo slniečkarský bicykel na konci školského roka.

BIB'2001

XVIII. Bienále ilustrácií Bratislava Slovensko

Čo sa skrýva pod týmto zložitým názvom?

Medzinárodná súťažná prehliadka ilustrácií kníh pre deti, ktorá v septembri a októbri otvorila svoje brány 290 ilustrátorom zo 43 krajín sveta a, pravdaže, ich adresátom – deťom. Túto slávnosť detskej knihy po 18. raz usporiadalo Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky a BIBIANA, medzinárodný dom umenia pre deti v Bratislave.

Medzinárodná porota tejto súťažnej prehliadky udelila jedno zo vzácných ocenení **Zlaté jablko** aj našej maliarke a ilustrátorke Jane Kiselovej-Sitekovej za ilustrácie ku knižke H. Ch. Andersena Palculienka, ktorá vysla vo vydavateľstve BUVIK. Srdečne jej blahoželáme!

Ste zvedaví, do ktorých krajín poputovali ďalšie ocenenia?

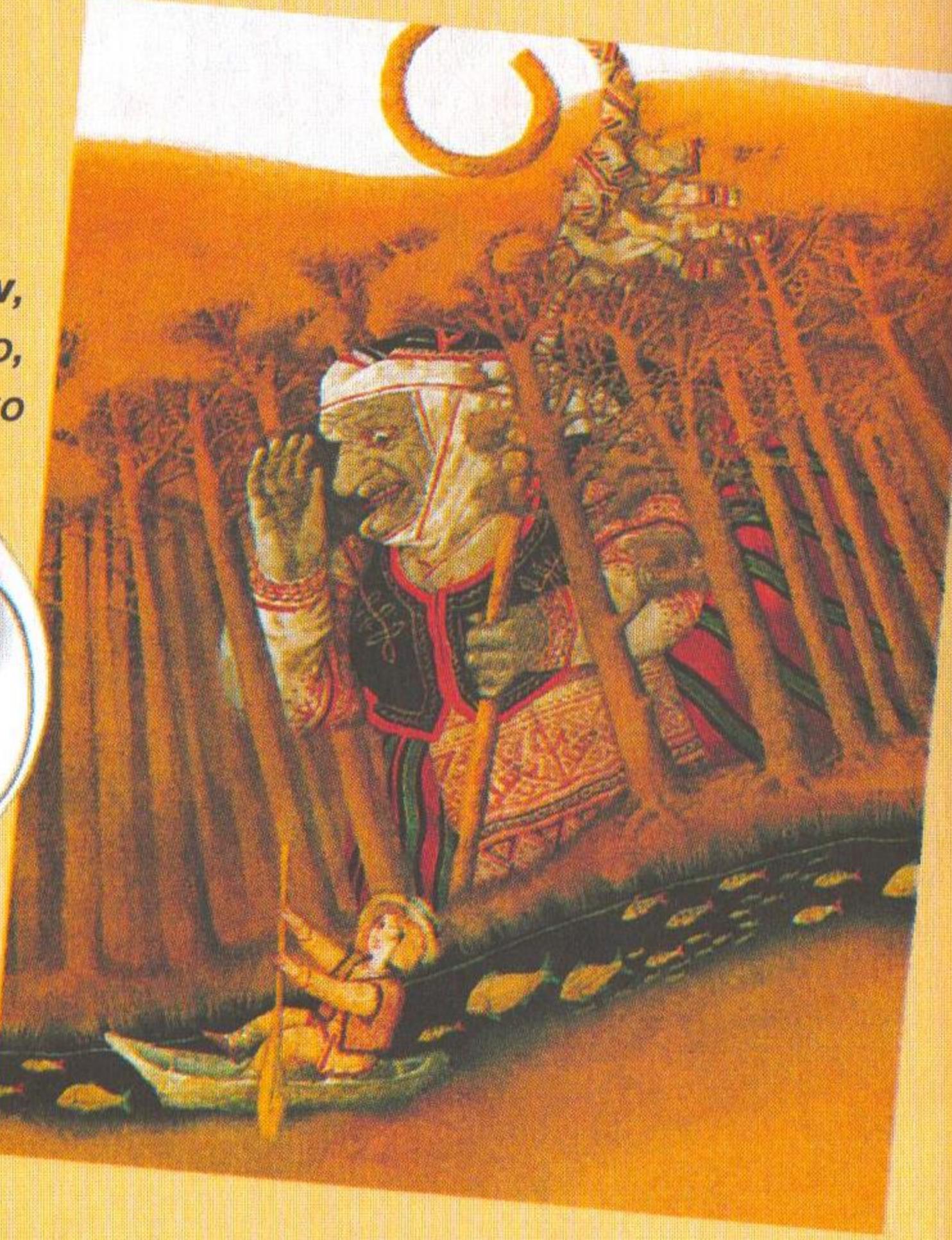
Hlavnú cenu GRAND PRIX porota udeliла Ericovi Battut z Francúzska. **Zlaté jablká** získali piati ilustrátori: Pavel Tatarnikov z Bieloruska, Harmen van Straaten z Holandska, Seiichi Takabe z Japonska, Katja Gehrmann z Nemecka a Jana Kiselová-Siteková zo Slovenska. **Plakety BIB** si do svojich domovských krajín odniesli Paloma Catalina Valvidia Barria z Chile, Fotini Stephanidi z Grécka, Svjetlan Junakovič z Chorvátska, Krystyna Lipka Sztarballo z Poľska a Vera Pavlova z Ruska.

Čestné uznanie BIB 2001 získalo vydavateľstvo EDITIONS BAKAME z Rwandy.

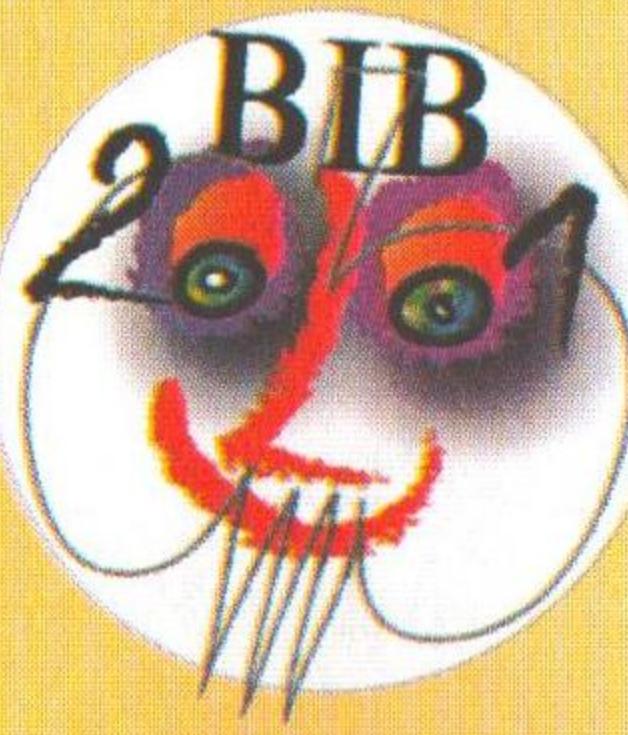
Skúsite si vyhľadať na mape krajiny, z ktorých k nám prišli ilustrátori po svoje vzácné ocenenia?

Ak ste sa na BIB 2001 nedostali, nebudte smutní. O dva roky sa vám to môže podať, pretože Bratislava opäť privíta detské knihy a ich ilustrátorov z celého sveta na svojom ďalšom, v poradí už 19. ročníku.

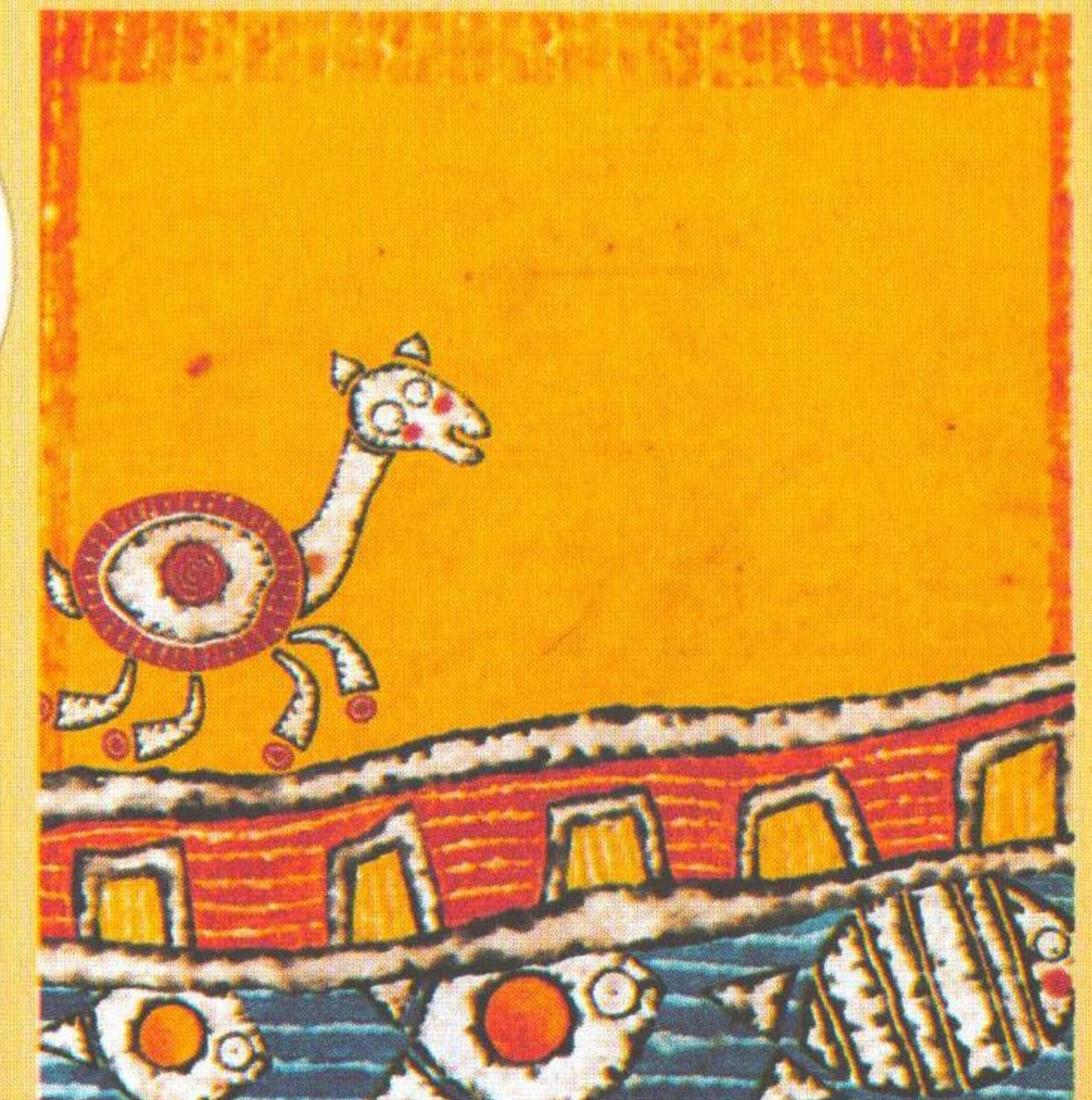
Pavel Tatarnikov,
Bielorusko,
Zlaté jablko

Katja Gehrmann, Nemecko, Zlaté jablko

Paloma Catalina
Valvidia Barria,
Chile,
Plaketa BIB

Naozajstné Vianoce

Na poslednej vyučovacej hodine sme sa rozprávali, ako sme prežili Vianoce a čo sme dostali pod stromček. Viacerí vymenovali horské bicykle, legá, zlaté retiazky a iné pekné darčeky.

„Ja som dostala kazetu kolied a knihu,“ povedala som.

Celá trieda sa rozomšiala: „Kazetu, knihu!“

V očiach sa mi zjavili slzy. Paní učiteľka ich zbadala, prišla ku mne a pred celou triedou nahlas povedala: „Žiaci, možno práve Danka dostala najkrajší darček z celej triedy.“

Smutná som sa vrátila zo školy. Rodičia to hneď zbadali. Ocko si ma posadil na kolená, mamka pohladkala a pobozkala. Smútok ma hneď prešiel. Moji rodičia sú nezamestnaní, nemajú peňazí navyše, ale darček mi dali z tej najväčzej lásky.

Po vianočnej večeri, keď sme rozbalili skromné darčeky, v očiach mojich rodičov sa trblietali slzy šťastia a lásky. Šťastia, že sme zdraví, lásky, že sme spolu. Nikto si nevie predstaviť, aký som mala pocit, keď sme spievali a počúvali vianočné koledy. Hlas ocka a mamky znel ako hlas strieborných zvončekov. Stúlila som sa medzi nich na gauč a pri srdiečku mi bolo dobre-predobre. Cítila som sa ako v raji.

Danka Andrejčáková
z Vyšnej Sítnice

Vtáčiky v zime
Monika Takáčová, ZŠ v Ivanke pri Dunaji

Odmeny pre paní učiteľky

Prinášame vám výsledky žrebovania náborovej súťaže na 56. ročník Slniečka, ktoré sa za prítomnosti spolumajiteľa distribučnej firmy ARES, spol. s r. o. Jána Drobného a šéfredaktora Slniečka Ondreja Sliackeho uskutočnilo 20. 9. 2001. Z 1 504 náhlášok sme vyžrebovali týchto výhercov:

1. cenu – videorekordér získala paní učiteľka Marcela Matovičová zo ZŠ na Konštantínovej ul. v Stropkove.

2. cenu – rádio s prehrávačom vyhral pán učiteľ Miroslav Mihaliak zo ZŠ v Belej.

3. cenu – fotoaparát poputuje paní učiteľke Anne Sklenárikovej zo ZŠ na Černyševského ul. v Bratislave.

Odmeny po 500 Sk získali tieto paní učiteľky: Tatiana Šmidová, Marianka, Olga Alcnauerová, Gelnica, Mgr. Kvetoslava Čenková, Liptovský Mikuláš, Alena Baginová, Dubnica nad Váhom, Mgr. Marta Chylá, Kalinov, Mgr. Regina Sekanová, Odorín, Libuša Magerková, Bratislava, Marta Kaszonyiová, Tomášov, Hana Feríková, Zvolen a Katarína Michnová, Banka.

Výhercom blahoželáme a tým paní učiteľkám a učiteľom, na ktorých sa neusmialo šťastie, ďakujeme za podporu pri šírení Slniečka. Zároveň ďakujeme nášmu generálnemu sponzorovi, firme ARES, spol. s r. o., za pekné ceny a odmeny, ktoré nám poskytol do súťaže.

Slniečko

umelecký mesačník pre žiakov 1.–5. ročníka ZŠ

Vydáva Literárne informačné centrum, Nám. SNP 12, 812 24 Bratislava.

Adresa redakcie: P. O. BOX 307,
810 00 Bratislava. Telefón 07/527 33 182

Šéfredaktor ONDREJ SLIACKY
Zástupkyňa šéfredaktora Ľubica Kepštová
Grafická a výtvarná úprava
Viera Fabianová

Tlačí Slovenská Grafia, a. s.,
Bratislava-Krasňany.
Rozširuje firma ARES, spol. s r. o., Ban-
šelova 4, 821 04 Bratislava, t. č. 02/43 41
46 65 a MEDIAPRINT-KAPA PRESSEG-
ROSSO, a. s., Bratislava.

Objednávky do zahraničia vybavuje PrNS,
a. s., vývoz tlače, Košická 1, 813 80 Bratislava.

Vychádza každý mesiac okrem júla a augusta. Cena jedného výtlaku je 13,50 Sk,
ročné predplatné 135 Sk.

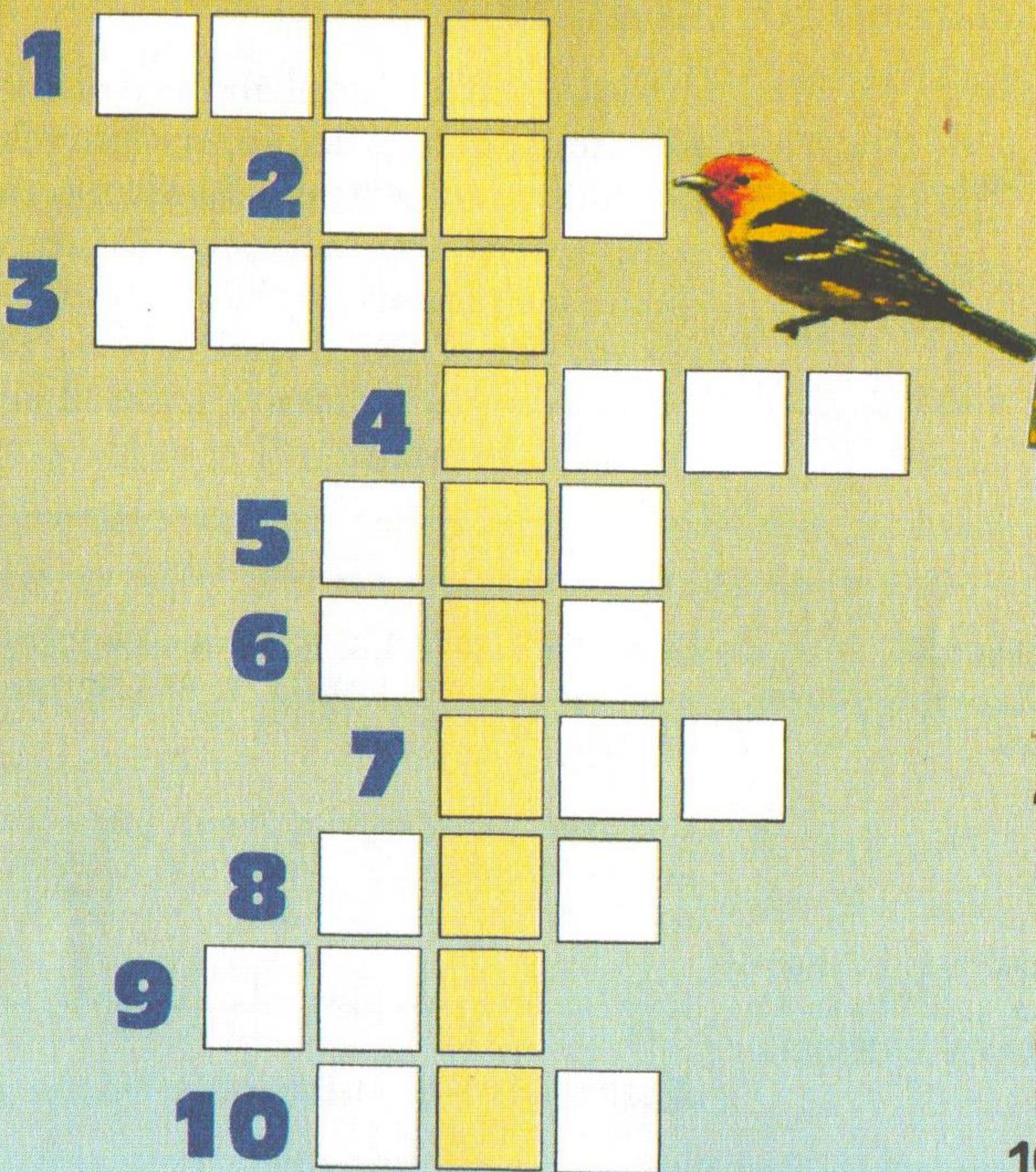
Nevyžiadane rukopisy redakcia nevracia.

Obálku nakresil Vladimír Machaj

Poviem ti O PEKNEJ KNIŽKE...

Máš rád záhady? Rád ich vyhľadávaš
a ešte radšej po nich pátraš?
Ak áno, potom si prídeš na svoje
pri čítaní najnovšej knížky spisovateľa
Jána Beňa ZÁHADA VTÁČEJ ZÁHRADY.
Keď vylúštiš našu doplňovačku,
dozvieš sa, čo bolo tou záhadou, a ak nám
to napišeš na korešpondenčnom lístku,
možno budeš jedným z platic, ktorí
dostanú knihu s autorovým venovaním.
To najdôležitejšie sa však dozvieš
až po prečítaní knížky.

DOPLŇOVAČKA

1. V Biblii prvý muž
2. Vtáči zvuk
3. Ohrada
4. Rozprávková ženská bytosť
5. Krik
6. V Biblii prvá žena
7. Strom s jedovatým ihličím
8. Slovenská rieka
9. Listnatý strom
10. Naša mačkovitá šelma

